СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 107. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 9. мая, 1925.

VOL. XXXIII. No. 107. Jersey City, N. J., Saturday, May 9, 1925. THREE CENTS

Велика боротьба проти бутлеґерської фльоти ведеться далі.

НЮ ЙОРК, 7. мая. — Понад трийцять кораблів, що виплинули до боротьби проти фльоти бутлеґерів, стоячої здовж побережа Атлянтійського океану, ще не покінчили своєї роботи. Прогибіційна фльота уставилася здовж берега й не пропускає ні одного бутлеґерського корабля, так що досі з бутлеґерської фльоти не висаджено на беріг ні одної бочівки горячого напитку.

Наслідком сього богато бутлеґерських кораблів зовсім тратить відвагу, і кождої ночи менчі корабликн висуваються тихцем зі свого становища, щоби пошукати собі кращого місця на виладування своїх ладунків. Зате до фльоти насліло з Европи кілька нових, межи ними один великий німецький пароxід.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ.

ГОНОЛЮЛЮ, 7. мая. — Коло Гавайських островів відбуваються тепер величезні маневри американської фльоти, які мають доказати оборонну вартість сих островів на випадок війни з Япаном. Американці, які всі слідять уважно перебіг сих вправ, приходять до переконання, що сі острови не представляють на випадок війни такої вартости для Америки, як звичайно досі думали.

ВЖЕ СЛІДНО НАСЛІДКИ ПОЧТОВОГО ЗАКОНА.

ВАШИНҐТОН, 7. мая. — Почтовий уряд подає, що він уже може завважати маеткові користи для уряду з ухваленого недавно закона про підвисшенне почтових оплат. У 50 саме найбільших містах Америки почтові приходи зросли за місяць квітень о 7 процентів понад приходи з того самого місяця в минувшому році.

АМЕРИКА ЗАВОРУШЕНА НІМЕЦЬКИМИ НАУКОВИМИ ВІДКРИТТЯМИ.

ВАШИНҐТОН, 7. мая. — Увесь американський науковий світ зацікавився вістками про важні наукові й промислові відкриття з поля фізики й хемії, які пороблено в Німеччині. Товчком до сього зацікавлення був довіз до Америки більшої скількости деревного алькоголю, який німецькі фабрики виробили не звичайним досі способом, але дорогою складання його складників.

Американські урядові знатоки забралися наперед до розсліду, чи справді сей зложений алькоголь не має ніякої в собі отруї, як кажуть його фабриканти, а тимчасом учені застановляються над складанням у подібний спосіб других промислових виробів. Вже й говорять про вироблювання сим способом средств поживи.

Міністер торговлі Гувер остерігає американських фабрикантів та вчених, що Америка мусить доложити всіх сил, щоби лишитися провідником на сьому новому, а важному полі.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИНИМАЄ АВСТРІЙСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА.

ВАШИНҐТОН, 7. мая. Президент Кулидж приняв нині наврочистій авдієнції Едґара Прохніка, першого амбасадора австрійської републики для Америки.

ПОЛІСМЕНИ АРЕШТОВАНІ ЗА ВИМУШУВАННЄ ХАБАРІВ.

НЮ ЙОРК, 7. мая. — На приказ поліційного уряду осаджено в міських арештах міських полісменів Ернеста Боденберґа та Давида Бурда, котрі жадали від одного бутлеґера 800 долярів, та грозили йому арештом, як він не заплатить хабара.

МАЛИ ВІДКРИТИ „ФАБРИКУ АНҐЕЛІВ".

НЮ ЙОРК, 7. мая. — Нюйорська поліція задержала панюГелену Августу Гайсенфольк, котру вона обжаловує за удержуванне „фабрики анґелів". Арештована мала брати до своєї „інформації," себто санаторії для дітий новороджених від материй, які хотіли позбутися їх, і ховати їх так, що вони скоро ставали „анґеликами". За послідний місяць мало в сїй фабриці померти 12 дітий, а остало при життю 19.

ВТОПИВСЯ В МОЛОЦІ.

СИНСИНЕТІ, Огайо, 8. мая. — Джозеф Кениг, 51-літний молочар, упав у своїй молочарни в велику кадь з молоком та втопився. Як догадуються його робітники, він певно пішов до збірника мірити його або пробувати, чи оно охололо, певно при тім стратив рівновагу й звалився в кадку, а падаючи, вдарився головою в дерево так сильно, що стратив притомність.

8 ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО ВІД БОМБИ.

ПИТСБУРҐ, Па., 6. мая. — В Свисвейлі, передмістю Питсбурґа, вибухла бомба, яка знищила три доми та вбила 8 осіб.

Вибух мав наступити в крамниці овочів італійського іміґранта Нусатере, котрого в час вибуху не було дома. Поліція розвела над сим таємничим злочином слідство, але ще не відкрила справників.

ХОЧЕ БУТИ ЧЕМПІОНОМ КУРЕННЯ.

БРЕДЛІ БІЧ, Ню Джерзі, 7. мая. — Маршел Робинс, 79-літній старець, зголосив свою кандидатуру на чемпіонат в куренню. Каже він, що викурює 25 цигар денно. Писав він до секретаря торговлі Гувера, що коли які противники куреня думають, що куреннє шкодить на здоровлю, то най спробують його здоровля.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У ВАШИНҐТОНІ.

Українська делеґація на сьогорічному 5-літньому конґресі Міжнародньої Ради Женщин у Вашинґтоні мусїла звести боротьбу за право репрезентації України ізза спротиву польських делеґаток, а зокрема сенаторки Йосифи Шебеківни з Варшави.

Україна має право вислати 10 делеґаток, але сим разом від У. Н. Рада Женщин є лиш три, пані Ганна Чикаленко-Келлер, Олена Лотоцька і Юлія Яремова. Та і сим польські делеґатки були невдоволені, бо і їх лиш три, і хотіли зовсім позбавити Україну заступництва на конґресі.

Панна Шебеко внесла на повному засіданню, щоб Україні відказано репрезентації, бо вона не самостійна держава. Та пані Чикаленко-Келлер виступила в обороні права своєї нації і побідила. За нею стала велика більшість делеґацій.

Вдруге панна Шебеківна програла в просвітній комісії, коли вона побивалась за сим, щоб у кождій державі була признана одна мова й одна релігія. Там від Українок промовляла п. Лотоцька, а теж проти того проєкту говорили делеґатки з Анґлії, Швеції, Фінляндії і Болґарії, і він упав.

Втретє вийшов спір за Україну на міжнародній комісії. Там сама предсідателька М. Р. Ж. леді Аберди підняла в сумнів повноправність української репрезентації. Знову промовляла пані Чикаленко-Келлер і комісія згодилась, що на сьому конґресі українська делеґація мати-ме повні права голосовання, а до слідуючого конґресу (за 5 літ) управа М. Р. Ж. має провірити, чи Україні належиться дотеперішня повноправна репрезентація з 10 голосами.

НА ЩО ПОЛЬЩІ ПОТРІБНА АМЕРИКАНСЬКА ПОЗИЧКА.

Польські фінансісти впевняють, що американська позичка потрібна на піднесення промислу й державної господарки. В дійсности американська позичка потрібна була польському урядови на підвищення сьогорічних військових видатків з 635 на 727 мілонів злотих і на закуп підводних човнів в Італії. Тому, що з останньої американської позички в польському скарбі не лишилося і сліду, висилають Поляки на днях посла Адамского до Америки по нові доляри.

КАТАСТРОФА НАД РІКОЮ ВЕЗЕРОЮ.

Через ріку Везеру в Німеччині переправлялися відділи німецького війська, що відбували вправи. Переправлялися на пороні, зробленім з трьох понтонів. Дві партії вже були на другім березі, а при переправі третьої наступила катастрофа. На пороні находився капітан, двох поручників і 100 жовнірів.

Коли порон відплив яких двайцять метрів від берега, — а в тім місці ріка широка яких 80 до 100 метрів — перехилився на бік. Переляканї жовніри кинулися всі в другий бік, а се він стратив тепер рівновагу зовсім і перевернувся горі дном.

В останній хвилині офіцири дали наказ відкинути кріси і наплечники, але це вже нічого не помогло. Всі опинилися у рвучих струях води. Богато з них дізнало паралїжу серця, бо були змучені довгим маршом і зігріті.

По катастрофі приступлено зараз до ратункової акції, але наразі виловлено лишень чотири трупи. Припускають, що в часі катастрофи згинуло сто жовнірів.

ПОЛЬСЬКІ РАХУНКИ.

Французька телеграфічна аґенція подала 10 с. м. інтервю з польським міністром війни Сікорським. Проголосивши ненарушимість границь сучасної Польщі, міністер кінчить інтервю тими словами: „Хто діткнеться одної пяди польської території, проти того повстане ціла Польща. Не легко побороти 30-міліоновий нарід, який домагається тільки права до життя". — Міжтим урядова статистика Польщі виказує скількість Поляків на 15½ міліона. Звідки Сікорський поставється ще о 14½ міліона Поляків? — Хиба дораховує Французів.

„ПАТРІОТИЧНИЙ" ВЧИНОК".

Польський поліційний підстаршина Мурашко застрілив 28. м. м. б. польських офіцирів Вечоркевіча й Баґінського, засуджених недавно польським судом на кару смерти, а відтак помилуваних і призначених до виміни за арештованих советською владою Поляків. Подія мала місце на самій советсько-польській границі, кілька хвилин перед виміною, і не підлягає сумніву, що її аранжовано в дефензивнім відділі польського міністерства війни. Мурашка про людське око арештовано. В Росії се вбийство викликало велике обурення та численні протести і погрози під адресою Польщі. Покищо російський уряд задержав призначених до виміни Поляків і буде їх небавком судити по засаді „голова за голову, зуб за зуб".

ЧИ Є ЩО НОВОГО В ЛЮДЯХ?

На таке питання відповідають дослідники, що „ні," що все вже було, що нема нїщо нового під сонцем. Було вже таке, що жінки носили втяте волосся, а чоловіки заплітали довгі коси, чоловіки довжезні вельони, а жінки штани і т. д. Мода обертається в колісце і черпає нове з старини. Часом буває й таке, що коли добре розслідити якусь найновійшу моду, то вона стара й кілька тисяч літ! Ось прим. Британський Музей одержав алябастрову статуетку, якій точно пять тисяч літ, бо то ще памятка старинного вавилонського мистецтва. Отже жінка представлене на тій статуетці, зодіта в жамнері з фрезлями, що не потребувалася би повстидати по якій небудь сьогоднішній столиці, де сьогодня парадують жінки таксамо зодіті, цебто по найновійшій моді. А фризура й перевязка на чолі так улюблена тепер стяжкою.

РІЛЬНИЧИЙ СТРАЙК В ПОЛЬЩІ.

Дня 30-ого березня зачався страйк рільничих робітників у Познанщині, на Поморю і в північно-західній частині б. конґресівки. По кількох днях страйк поширився на цілу конґресівку й обхопив собою не тільки денних робітників, а навіть двірську службу. В багатьох місцевостях прийшло до сутичок між страйкуючими а військом. Страйк триває далі.

СКІЛЬКИ Є ЗІР НА НЕБІ?

Управа астрономічної обсерваторії в Римі видала книжку, що є семим томом великої збірної праці, катальоґа зір. Від 50 літ найвизначнійші вчені Старого і Нового Світа в наукових інститутах Европи і Америки працюють над виданнем атлясу вселенної. Атляс мавби містити астрономічні фотографії всіляких небесних світил і рівночасно зміст усього людського знання про зорі. Том, що тепер появився в Римі, то лише частина того астрографічного атляса.

Міжнародний Комітет, до котрого належать керовники всіх великих обсерваторій світа, поділив свого часу працю між поодинокі наукові інституції. Той відтинок неба, який приділено римській обсерваторії, сам має виповнити десять великих томів.

Над опрацюванням того „провідника по зоряному світі" працює покищо 18 інститутів: 10 в Европі, 2 в Африці, 3 в Америці й 3 в Австралії.

Думка про цю величанську астрономічну працю зродилася вперше в 1885. році, в голові французького астронома Мушера. Він як управитель паризької обсерваторії на міжнародній астрономічній конференції висував свій плян спільної праці для створення астрономічного атляса. В цьому астрономічному катальозі будуть подані всі зорі аж до 14-ої ступні величини. Скількість небесних світил, які можна фотографувати при помочи істнуючих тепер астрономічних інструментів, доходить до міліона. Одначе це число представляє лише дрібну частину справжньої скількости тих зір, що є у вселенній. Астрономи кажуть, що у вселенній є понад півтора міліярда зір. Є то також приблизно скількість людей, що мешкають на нашій малій планеті. Отже на небі блестить менше більше стільки зір, скільки є людей на землі. Тоді сповнилосяби біблійне пророцтво: „Розможу твоє потомство як зорі на небі" і булаб оправдана легенда, що кождий чоловік на землі має у всесвіті свою зорю.

НАЙДАЛЬША ПІВНІЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ.

Данська влада рішила побудувати велику магнетичну обсерваторію у Ґодгавн, на західнім побережі Ґренляндії. Ця обсерваторія буде найблизша до магнетичного північного бігуна. Ґадгавн лежить на острові Діско близько 69-го ступіння північної ширини.

Польські західні границі і шийка знову в небезпеці

БЕРЛІН, 7. мая. — На доручення британської дипльоматії німецьке правительство знову переслало до Парижа свій плян про „забезпечення" німецько-французької границі до одобрення.

Німеччина повторює, що вона годиться тільки „забезпечити" свою теперішню границю з Францією, але відкидає гадку про „забезпечення" своїх границь з Чехо-Словаччиною і Польщею. Особливо не хоче вона давати жадних запорук про недоторканість своєї границі з Польщею, бо хоче з нею зачати переговори про справу Горішнього Шлеска і скасовання шийки до Данціґа і сподівається осягнути успіх.

Французький міністер закордонних справ Арістід Бріян готовить відповідь на німецький плян, але, як кажуть, він не виречеться своєї підданиці Польщі.

АНҐЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКА ПРИЯЗНЬ.

БЕРЛІН, 7. мая. — В тутешніх добре поінформованих кругах запевнюють, що взаємини між Анґлією і Німеччиною стаються щораз приязнійші.

Німецький плян про „забезпечення" Франції спечено, як кажуть, в Лондоні. Тепер його там відгрівають і радять знову вислати в Париж, щоб показати, що і Гінденбурґ миролюбець, а тимсамим спонукати і Францію до розоруження, а ні, то представити її світови, а зокрема Америці, відки ся сподівається позичок, що вона одинока піддержує воєнну готовість в Европі.

ФРАНЦУЗИ НАРІКАЮТЬ.

ПАРИЖ, 7. мая. — Справа промови американського амбасадора в Лондоні Еленсона Б. Говтона ще не притихла.

Дневник Еко де Парі пише, що Говтон мав на увазі Францію, коли говорив про неспокійний елемент в Европі. Се видно з того, каже він, що на принятте не запрошено французького амбасадора, хотяй запрошено німецького, і з того, що на самому принятті британський премієр Стенлі Болдвин у своїй промові ані словцем не згадав про Францію.

Та таму всьому, каже та газета, годі дивуватися, бо амбасадор Говтон германофіл, як се він показав в останньому часі, коли був амбасадором в Берліні.

ПРОТИ ВОЙОВАННЯ ГАЗАМИ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 7. мая. — Американська делеґація під проводом посла Теодора Е. Бертона з Огайо, предложила нині на міжнародній конференції для контролі виробу і продажі оружя й амуніції проект заборони войовання газами і вивозу їх для войовання.

Се внесенне підперли делеґати Франції, Італії і Китаю.

ПРОТИ ҐІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 6. мая. — Німецькі соціялісти запротестували нині проти вибору Гінденбурґа на президента Німеччини і домагаються, щоби сей вибір уневажнено. Вони дорікають, що при виборі були великі неправильности і тому кажуть, що сей вибір вельми сумнівний.

Сі заміти підуть завтра перед виборчу контрольну комісію.

Також німецька републиканська організація „державного чорно-червоного прапора" запротестувала проти вибору і заявила, що не візьме участи в інавґураційному святі 12-ого с. м.

ҐІНДЕНБУРҐ НЕ ХОЧЕ ЛЮДЕНДОРФА.

БЕРЛІН, 7. мая. — В поінформованих кругах запевнюють, що нововибраний президент Німеччини Гінденбурґ не хоче мати нічого зі своїм давнім помічником Людендорфом. Гінденбурґ сказав, що Людендорф знаменитий жовнір, але кепський державник і тому його ради не хоче.

НАЛЯКАВСЯ СЛІВ БОРИ.

ПАРИЖ, 6. мая. — Тутешня преса подала за швайцарською вимки із статті сенатора Бори в газеті Вашінґтон Стар, в якій він сказав, що коли Франція не виконує своїх грошевих зобовязань, то не оставляє іншого способу для полагоди справи крім сили. Французька преса і публика сими словами сенатора Бори заалярмована.

АМУНДСЕН ЛЕТИТЬ ДО ПІВНІЧНОГО БІҐУНА.

ОСЛО, столиця Норвеґії, 7. мая. — Сьогодня має вилетіти норвеський одкривець капітан Роалд Амундсен літаком до північного біґуна.

Він вже на острові Спіцберґен (на Північному Ледовому морі, на північ від Норвеґії і відтак вже йому недалеко лише 680 миль. Погода доволі виносима, хотяй воздух зимний і сніг паде.

Разом з ним вирушаються два кораблі, Фарм і Гоббі. Оден плине на північний захід, а Гоббі на північний схід, але оба задержаться, як вже леди їм не позволять плисти далі.

Амундсен має два літаки. Одним кермує офіцир Рісер Ларсен, другим Оскар Омдал. Пасажирами літаків єще відкривець Амундсен і американський інжинір і летун Линколн Еллсворт.

БИЗНЕС НА ПІВНІЧНОМУ БІҐУНІ.

ОСЛО, 7. мая. — Норвеґія видала окремі почтові марки на подорож до північного біґуна. Посилки (листівки), що їх Амундсен повезе на північний біґун і привезе назад, мати-муть сі спеціяльні марки експедиції до північного біґуна.

Їх не богато і тому вони у великому попиті і дорогі.

Зарібок з марок се поміч на покриття видатку виправи до північного біґуна.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНЦІ ПЕРЕДОМ.

Сими днями появився друком 31-ий річний звіт союза запомогових організацій Америки, за рік 1925. Звіт, котрий подає короткі інформації про головнійші запомогові організації, та в коротких цифрах зображає права й обовязки членів, роди обезпечень та оплати, силу й зріст організацій, є незвичайно повчаючий.

Коли переглядати всі подані там організації, — а є їх там понад 190, — показується, що відповідно до часу переходу Українського Народного Союза на систему рівних вкладок він належить до організацій, які виказують найкращі доспіхи в організованню нових членів та збиранню відповідних маєткових резерв.

Коли взяти під увагу другу сторону бизнесу, а саме заведенне нових родів поліс, то тут Український Народний Союз показується ще більше поступовою організацією. Коли на 190 організацій всего не більше десятки має всі ті новини, які завів у себе Український Народний Союз на послідній орга- завів у себе Український Народний Союз на послідній конвенції, то треба признати, що базікання про те, що Українці ходять у хвості других народів, є звичайним собі голословним опльовуванням власного народа. Що до поступу на поли взаїмного обезпечення життя Українці можуть щиро похвалитися, що вони належуть до передових народів.

Зазначуючи се явище, треба поглянути на нього й з другого боку. Будучи піоніром-каменярем, що проломлює дорогу для других, які йдуть його слідами, Український Народний Союз бере на себе й певне ризико, ризико піоніра. Тому треба спільного напруження всеї уваги уряду й членів, щоби нові форми, заведені послідною конвенцією, принесли як найкращу користь для нашої організації.

Полюванне на американське визнання.

В Японії відбулося сими днями офіціяльне принятте на авдієнції большевицького представника. У палаті наслідника-реґента, що править краєм за японського царя, зявився большевицький диплюмат, убраний в буржуазний фрак, з буржуазним складаним цилиндром, у шовковій сорочці, з великими рукавицями на руках і в товаристві представників буржуазних держав витався з японським царевичем. До певного степеня видовище гідне уваги, але воно нині не робить вже ніякого враження, бо большевики вже нераз залазили межи ворони і кракали, як они. Дещо світ звернув увагу на заяву московського представника в Японії, яку він сказав тоді, як одівся у фрак.

Говорив він саме про визнання московського уряду другими державами, а головно Америкою. Копови, — так називається перший большевицький представник на японському дворі, — видається зовсім певним, що московський большевицький уряд буде незадовго визнаний американським урядом Кулиджа. На якій основі Коп прийшов до такого певного переконання, сього на жаль Коп не розкрив. Догадатися лишень можна, на якій основі він так бавився в диплюматичного ворожбита. Він певно мав на думці сі далекойдучі уступки для приватного бизнесу, для капіталістичної господарки, які за послідні кілька тижнів поробив большевицький уряд, що величається першим комуністичним урядом. Хоча Коп сього не сказав, та знає се він і знають се другі, що большевицькі уступства для капіталізму мають на ціли не лишень дозволити Росії вилабудатися з тяжкого економічного положення, але й добути для большевицького уряду уступки зі сторони Злучених Держав. Ціною своїх засад, ціною комунізму й комуністичної економічної господарки, большевицькі комісарі хочуть дістати те, чого вони найбільше бажають: американського диплюматичного визнання і американських долярів, які поплинулиб, на їх думку, вслід за сим визнанням.

Чи осягнуть большевики свою ціль, про се можнаби богато сперечатися. На всякий случай замітною появою є те, що як большевицький уряд поробив уступства для приватних капіталістичних підприємств в Росії, американський уряд, який до недавна лишень ставив яко умову визнання і такі уступки, тепер через свого амбасадора в Лондоні проголосив до европейських держав осторогу, в котрій виразно сказав, що не дасть ніякої економічної допомоги тим державам, що не придержуються мирової політики. Хоча амбасадор заявив, що він не має нікого спеціяльно на думці, все таки всі зрозуміли його слова так, що американський уряд дає межи инчим осторогу московському урядови. Значить, американський уряд не дозволить на економічну допомогу московському урядови так довго, поки сей не закине своеї военної політики.

І так большевицьке пророцтво знова розплинеться.

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ [illegible] БУДЕ ВСЕГДА.

ФРІДРІХ АДЛЕР.

Про суть большевизму в Росії.

На послідні́м конґресі австрійських соціяльних демократів в Зальцбурґу виголосив між иншим знаменну промову Фрідріх Адлер, той самий, що забив австрійського міністра-президента ґрафа Штірґка. Ф. Адлер є сином знаменитого політика і організатора австрійської соціяльної демократії Віктора Адлера, що вмер саме один день перед проголошенням австрійської републики (12 падолиста 1918 р.). Так батько як і син мають незвичайні заслуги на полі організації робітництва в Австрії, котре їм головно мусить завдячити, що воно позістало одноцільне, наколи навіть в такій політично виробленій Чехословаччині — кляса робітнича розбилася на соціяльних демократів та комуністів.

Заслугою Фрідріха Адлера є також і це, що відновленим зістав другий соціялістичний Інтернаціонал, котрого він є головним секретарем. Він є рішучим противником комунізму, бо уважає, що російські большевики лише розбивають робітничу клясу, а через свою авантурничу політику доводять її до таких поґромів, які вона пережила в Мадярщині та в Баварії.

І тому погляд такої людини як Фрідріх Адлер на квестію большевицьку є інтересним для кождого, хочби і не-соціяліста.

Др. К. Т.

Ленін сказав був раз дуже ясно: „Так! Коли вже раз настане світова революція, тоді Росія знову буде мусіла уступити на своє скромне місце позаду тих держав, в котрих індустріялізм стоїть далеко вище."

Ми, — соціяльні демократи можем сказати се коротко: коли нарешті сповниться наша мрія і буде заведений соціялістичний лад, то тоді краї некультурні, в розвою позаду стоячі, краї з нерозвиненою індустрією будуть прамо некрасивими плямами на соціялістичнім суспільнім ладі. У тих краях, в котрих побіда цивілізації над варварством ще не буде довершена, в краях економічно зацофаних — передовсім в Азії та в Африці, треба буде — (хотя соціялізм в індустрійних областях Европи вже буде переведений в житте —) треба буде може ще довго працювати після старих некультурних способів, що їх капіталізм тепер уживає, а большевизм рівнож так докладно їх наслідує. Ми глядимо на Росію яко на державу, котра навіть по осуществленню соціялізму в Европі — ще довго буде далеко стояти від соціялістичного ідеалу. Але комуністи кажуть що иншого, а то: „Росія вже тепер ідеалом, котрий і ми повинні осягнути. Бо там вже всього досягнено."

І тому передімною все ставало питанне:

„Як там властиво направду виглядає? Що там властиво вже виконано з соціялістичних домагань?"

І кілько разів я мав говорити з людьми, що й справді були в Росії — старався я зараз вияснити собі: що властиво з економічних, що з соціяльних домагань соціялізму є вже в Росії переведене в життя?

Я мушу однак вам товариші сказати, що я ніколи не міг довідатись про щось таке, чого би вже ми не мали в Австрії, котра прецінь не є советською републикою. Вони мають в Росії охорону чиншовників, однак охорона чиншовників, котру в Австрії перепровадив в житте товариш посол Даннеберг, є далеко поступовійша. Вони мають в Росії соціяльні охоронні закони — але соціяльні закони Ганушa є у нас далеко краще переведені як в Росії. Вони мають там попри приватні капіталістичні предприємства також початки предприємств соціялізованих. Але і ми маєм попри капіталістичні предприємства також і загально-господарські заведення, предприємства громадянські та державні. Я ніколи не сказав би, що ми вже тут маємо соціялізм, але я ніколи ще не роздобув доказу на те, що вони в Росії його мають. І коли я потім роздумую над тим, чому то подорожні-чужинці, зосібна Англійці, що їдуть до Росії подивитися на цей рай — так дуже одушевляються тим, що вони там бачать, то я мушу сказати, що мені доси ніколи ще не повелося найти досить економічних або соціяльних причин для одушевлення тим, що в Росії діється. Та остаточно я таки дійшов до сути річей.

Вони мають в Росії справді щось такого, що може викликати одушевлення. Вони собі устроїли **партію у великім стилю оперту на засобах сили і грошей цілої держави.** І коли запитати якого товариша, що з Росії приїде, то він вам відповість, які гарні демонстраціі він там бачив, а коли розпитаєте тамошнього комуніста, в чім полягала його діяльність, то він вам розкаже, на скільки зборах він вів пропаґанду, та кілько брошур і книжок в Росії на рік друкується. — І справді комуністична партія в Росії стоїть під деякими зглядами вище як инші партії на світі, а то тому, що вона розпоряджає такими засобами, яких не має ніяка инша партія. Вона має безспірно найкращий соціялістичний архив. **Інститут Маркса-Енгельса** в Москві є місцем, де можна твори тих двох учених і цілу соціялістичну літературу далеко ліпше студіювати ніж деинде, ніж навіть в нашій соціяльно-научній бібліотеці при Робітничій Палаті у Відни. Вони мають еще і другий конкуренційний **Інститут імени Леніна** тай другі партійні предприємства, котрих ми їм можемо завидувати. Вони видають партійні твори в такім обемі і в таких скількостях, в яких в других краях Европи це цілком було би не можливим.

Вони видають твори навіть тих товаришів, котрих вони впрочім поборюють, ось як нпр. Кавтського, котрого вони звуть зрадником і ренеґатом. Вони готують збірне видане творів Маркса, яке ще в ніякій иншій мові не появилося. — Одним словом вони мають до розпорядимости засоби державні, котрі їм уможливляють творити роботу партійну в такім обемі, як це доси нігде не було можливим. — І це власне ошоломлює чужих, приїзжих товаришів, і це й справді має дещо величавого в собі. Кождий, хто знає історію російської соціяльної-демократії — знає і це, як то за царського панований, в часах коли вона подпольно, в підземеллю мусіла працювати повстало у всіх її членів, без огляду на напрям **горяче привязанне до партії**, котрого могла їм позавидувати всяка инша европейська партія.

Це були товариші, для котрих **партія була найвищим ідеалом.** Колиж большевики прийшли до власти, коли вони доказали, що пролетаріят може і яко оліґархія панувати, про що нам попередно і не снилося — то тоді вони ужили фінансів держави на це, щоби ту вимріяну партію зробити дійсностю.

Вони через цілі десятиліття працювали потайки, нелеґально — а тепер вони почали організувати велику леґальну, масову партію. Але вони це не робили після метод других країв, але вони прямо рекрутовали силою людий до партії, вони не відкликувалися до доброї волі і охоти людий, але вони зробили справу збудування партії — **завданнем держави!**

І в тім допера зрозуміємо суть відносин в Росії: **не цілі і ідеали** партії зістали там **здійснені**, але вислідком всього стало **здійснене партії. Не** узискано **комунізму** яко державної форми, але **узискано організацію партії, котра себе зве комуністичною,** і котрої деякі члени справді мають комуністичні цілі на оці.

І в той спосіб ми тепер зрозуміємо много з того, що впрочім було би незрозумілим.

Насильства проти всіх, що думають инакше, передовсім проти наших російських — соціяльно-демократичних товаришів, що так страшні переслідування мусять зносити, ті насильства походять прямо з того, що **партія поставила державний апарат на свої услуги.**

Наколи ми товариша, що провиниться проти партії, або перестане поділювати з нами наші переконання — лише виключаєм з партії, то партія большевицька уживає в такім випадку цілком инших способів: вона **висилає** такого чоловіка на **соловетські острови***), і там дають йому з голоду умирати, або тапи убивають його в простій дорозі. І все це уважають вони за цілком нормальну партійну діяльність.

І це власне є рішаюче: вони здобули собі в Росії **единовласте,** а ми знаєм, що единовласте не дасться чейже погодити з демократією.

Той факт, що російським комуністам через захоплене влади їх партією удалося захопити й державні засоби сили і фінансові — той факт пояснює нам одушевлене деяких соціялістів, котрі такої сильної партії не мають. Але це пояснює також, чому ми в Австрії не потребуємо аж до Росії їхати щоби мати нагоду одушевлятись.

Величаві демонстраціі можемо ми і **в Австрії бачити. І ми можемо бути горді на наше житє партійне, бо ми його сотворили нашими власними силами а не при помочи державних субвенцій!** А що найважнійше: **наша партія є тревалійша, від такої, що опирается лише на багнетах!**

Я уважав за відповідне обговорити при цій нагоді справу большевизму в Росії, бо хотя **упадок комунізму в Австрії є цілковитий** то в многих инших державах проблема большевицького руху істнує ще дальше. І на міжнароднім полі прийде що до цего еще нераз до спорів.

Переклав **Др. К. Т.**

*) Де мучився колись через кількадесять літ послідний кошовий Січи Кальнишевський.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА КОНҐРЕСІ МІЖНАРОДНЬОЇ РАДИ ЖЕНЩИН У ВАШИНҐТОНІ.

(З ліва:) ОЛЕНА ЛОТОЦЬКА (Джерзи Сіті, Н. Дж.); ҐАННА ЧИКАЛЕНКО-КЕЛЛЕР (Кіль, Німеччина); ЮЛІЯ ЯРЕМОБА (Ню Йорк, Н. Й.)

Грабіж української землі.

Кольонізаторський наїзд польських „культуртреґерів" на українські та білоруські землі не припиняється ні на хвилину. І так з офіціяльної статистики, поданої в комісії рільничих реформ польського сойму, довідуємося, що в 1924 р. розпарцельовано і приділено мазурським кольоністам 112.068 гектарів землі. З того простору 66.764 га скольонізовано безпосередно польським урядом, або при його активній допомозі — військове осадництво, — а решту приватними „народово"-польськими інституціями.

Зайве додавати, що все те діється коштом українських та білоруських безземельних селян, що приневолені глядіти на те, як їхними трудами і кровю вже надто дорого заплачену землю заливає рік-річно понад стотисячна повінь мазурських займів.

Отсей нахабний наїзд Польщі не має рівного собі приміру в цілій історії дотеперішніх кольонізацій. Вистане для порівнання згадати, що Німці в колишній Познаньщині потребували 10 літ на кольонізацію таких просторів, які сучасна „демократична й републиканська" Польща кольонізує протягом одного року!

Та грабіжю не набувається ніяких прав. Як обернеться картка історії, Польщі доведеться віддавати все з відсотками.

КОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

ЗГІДНО З УХВАЛОЮ 16-ої КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗА ПРИЙМАЄТЬСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ В КВІТНИ, МАЮ І ЧЕРВНИ 1925 Р.
ВСТУПАЙТЕ І ДРУГИХ ЄДНАЙТЕ ДО У. Н. СОЮЗА.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ.

Згідно з ухвалою 16-ої Конвенції всі поправки статута приняті тою Конвенцією війдуть в життя з днем 1-го липня 1925 р.

Головна канцелярія отримала кілька запитів, на які відповідь буде інтересною для богатьох членів, а саме:

1. — Чи процент на лінах цілком знесений а остає тільки [illegible] чверть того довгу, що деякі члени затягнули при реформі, нехотячи платити від свого віку в часі реформи, ниже може небудеся рахувати дальшого проценту аж від тепер то є від коли та конвенційна ухвала вийде в життє?

2. — Коли конвенційні ухвали входять в життє, та чи сейчас після конвенційної ухвали, коли член обезпечений тепер на $500, а хоче підвисшити на $1000, буде платити як новий член на цілу тисячку, чи на старих $500 по старому, а на нових $500 по новому, то є після теперішного віку на тую додаткову суму обезпечення?

3. — Чи правосильний член може вписати свого брата або сестру до молодечого департаменту, коли батько їх обох не жие а вік матери їх непозволяє її статя членкинею Укр. Нар. Союза?

ВІДПОВІДЬ: 1) Процент від лінів знесений цілком. Значиться що на будуче ніякого проценту від затягнених лінів рахуватися не буде. Не чверть, але 37½% з оригінального затягненого довгу остается ще на лінах, а то тому, бо в 1916 р. було подаровано одну четверту часть з цілого довгу-ліна, а відтак другий раз в 1917 р. подаровано було половину з оставшої суми довгу-ліна, так, що осталось еще на лінах друга половина з оставших трех четвертих частий, або 37½% з оригінальної суми довгу. Процент від лінів обчисляєся при сплаті лінів. В сю пору всего проценту від всіх лінів булоби около $9.000 та після ухвали 16-ої конвенції того проценту вже обчислятися ані стягати не буде.

2. — Зміни статутів, ухвалені 16-ою конвенцією, входять в житте з днем 1-го липня 1925 р. Від часу введення в житте ухвали 16-ої Конвенції, коли член обезпечений на $500 підвисшить суму обезпечення до $1000, то буде платити від старих $500 по старому а за нових $500 по новому, то є після теперішного віку на тую додаткову суму обезпечення. Обі ті оплати будуть зраховані в одну сталу місячну вкладку. Підвишки, зроблені перед 1-шим липня, обчисляється еще по старому.

3. — Кождий правосильний член має право обезпечити в У. Н. Союзі свої власні діти, діти прибрані, або сироти віддані їм в правну опіку. Тое право має на цілі дати можність членови обезпечити всі малолітні особи, котрих утримане від него є залежне, і тому до таких можна зачислити також малолітного брата або сестру, коли член до їх утримання причиняється, а родичі задля старости або невідповідного здоровля до організації не можуть бути приняті.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

на українську конґресову делеґацію у Вашинґтоні.

Далі зложили:

Жіночий Демократичний Клюб в Ню Йорку	25.00
Пані М. Куликова, Н. Й.	10.00
Панна С. Абрагамовська, Н. Й.	5.00
Панна Йосифа Ярема, Н. Й.	5.00
Пані Р. Залітач, Скрентон, Па.	5.00
На зборах Комітету дня 1. мая зложили:	
Олена Лотоцька	10.00
Марія Шустакевич	5.00
Марія Скубова	5.00
Е. Корнатова	5.00
Іван Ґелета	5.00
Анна Ядловська	5.00
Юлія Одинська	5.00
Олександра Денека	2.00
І. Пасічник	2.00
Приятель Клюбу	2.00
Анна Ярош	2.00
С. Доліпека	2.00
Др. Цегельський	2.00
Іван Мартинець	1.00
Михайло Радик	1.00
І. Шустакевич	1.00
Ден. Опир	1.00
Н. Ґурецька	1.00
М. Блашовецька	1.00
В. Гиса	1.00
В. В., Джанставн, Па.	1.00
Дрібними датками	2.00
Разом	$111.00
Попередно оголош. збірка	71.00
Разом дотепер	$182.00

Проситься о дальші жертви також і наші громади й товариства в других містах. Досі майже всю фінансову допомогу складали Нюйорчанки, але вони не можуть заступити усього нашого громадянства в Америці.

Конґресовий Комітет.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!
Заходом Укр. Нац. Муз. Товариства — буде устроєне —
МАСОВЕ ВІЧЕ
В СПРАВІ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ
В НЕДІЛЮ ДНЯ 10-го МАЯ 1925 Р.
в ЛЕЙБОР ЛАЙСІЮМ ҐАЛИ,
72 W. 25th St., Bayonne, N. J.
Початок о 3-тій год. пополудни.
На вічу буде говорити тов. М. Князевич з Ню Йорку. Всі українські робітники і робітниці повинні прибути на так важне віче. 207

„БАЗАР" і товариська забава під зарядом Жіночого Демократичного Клюбу відбудеся в суботу і неділю, 9. і 10. мая від 4. год. пополудни, в льокали Українського Демократичного Клюбу, 59 St. Mark's Place, New York, N. Y. 105-7

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ

XVI. Головної Конвенції У. Н. Союза почавшоїся дня 6. квітня 1925 в Rochester, N. Y.

(16)

ПОВНИЙ ЗВІТ З ЗАСІДАНЬ КОМІСІЇ ПРОСЬБ І СКАРГ,

яка зістала вибрана першого дня на Гол. 16. Конв. У. Н. Союза згідно зі статутом організації з питьох членів.

(Продовження).

Від. 235 У. Н. С. з Росфорд, О., уділити $100.00 запомоги з фонду убогих членови Іванови Бабяк. Є членом У. Н. С. від 26. січня 1912 р. В 1922 р. при праці стратив обі ноги. Находиться в нужді з малолітними дітьми і женою. З каси У. Н. С. отримав $200.00 запомоги в трох ратах.

Від. 235 У. Н. С. з Росфорд, О., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Михайлови Крупяник. Є членом У. Н. С. від 21. вересня 1902 р. Невилічимо хорий. Внутрішна хороба і ревматизм. З каси У. Н. Союза отримав $100.00 10-го цвітня 1925 р.

Від. 29 У. Н. С. з Ґановер, Па., справу Григорія Михаліцького зміни посмертного поручено до полагодження Гол. Екз. Комітетови У. Н. С. згідно з вимогами статута Орг. Ся справа є чисто леґальна і Комісія не може її рішити ані сама, ані поручати Конвенції до вирішення.

Від. 53 У. Н. С. з Пітбурга, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Леонови Вах. Є членом У. Н. С. від 1. серпня 1896. Є старий, неспосібний до праці і бідний. З каси У. Н. С. отримав $100.00 запомоги в 2-ох ратах.

Від. 179 У. Н. С. з Ст. Луіс, Мо., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Лучкови Береза. Є членом від 31. марта 1919 р. Вже два роки хорує і не є спосібним до праці. З каси У. Н. С. отримав $75.00 запомоги 21. мая 1924 р.

Від. 179 У. Н. С. з Ст. Луіс, Мо., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Миколі Білий. Є членом У. Н. С. від 31. січня 1916 р. Від двох літ хорує і находиться в нужді. З каси У. Н. С. отримав $75.00 запомоги з фонду убогих дня 23. липня 1924 р.

Від. 128 У. Н. С. з Лорейн, О. уділити $35.00 запомоги з фонду убогих членови Михайлови Ющишин. Є членом У. Н. С. від 29. лютого 1919 р. Перейшов тяжку операцію. Не є всилі працювати і находиться з дітьми і женою в нужді. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 341 У. Н. С. з Клівленд, О., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих члнеови Григорієви Кіба. Є членом У. Н. С. від 31. марта 1916 р. Невилічимо хорий. Жие в нужді з семеро дітьми і женою. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 85 У. Н. С. з Ґейзелтон, Па., уділити $75.00 запомоги з фонду убогих членови Стефанови Макарик. Є членом У. Н. С. від 31. марта 1921. Невилічимо хорий, сухоти. З каси У. Н. Союза неотримав запомоги. Тепер находиться в шпитали.

Від. 250 У. Н. С. з Кос Кеб, Конн., уділити $25.00 запомоги з фонду убогих членови Юріеви Пазда. Є членом У. Н. Союза від 31. січня 1924 р. Перейшов поверховну операцію тіла. Вичерпав всі засоби грошевий остав з женою і семеро дітьми без помочи. З каси У. Н. С. запомоги неотримав.

Від. 213 У. Н. С. з Бейон, Н. Дж., уділити $25.00 запомоги з фонду убогих членови Наумови Зимяк. Є членом У. Н. С. від 31. липня 1917 р. Перейшов поверховну операцію на тілі. Підчас своєї недуги і операції вичерпав свої засоби фінансові. Находиться в потребі з семеро дітьми і женою. З каси У. Н. С. запомоги неотримав.

Від. 259 У. Н. С. з Шікаго, Ілл., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Еміліянови Скородинський. Є членом У. Н. С. від 29. падолиста 1909 р. Літом 1919 р. стратив ногу. Притім є в віці понад 50 р., хоровитий і не всилі запрацювати на себе і на удержанне родини. З каси У. Н. С. отримав $300.00 запомоги в трох ратах.

Від. 34 У. Н. С. з Лорейн, О., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Миколаеви Рой. Є членом У. Н. С. від 31. липня 1923 р. Майже рік непрацює, хоруючи на жолудкову недугу. Має двоє дітий і жену. Находиться в нужді. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 297 У. Н. С. з Барнесборо, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Івахови Фесаніч. Є членом У. Н. С. від 31. грудня 1923 р. Жонатий, має шестеро дітий. Перейшов операцію жолудка. Находиться в нужді. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 295 У. Н. С. з Акрон, О., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Іванови Вайнерт. Є членом У. Н. С. від 31. жовтня 1922 р. Невилічимо хорий, сухоти. З каси У. Н. С. отримав запомогу $50.00, 27-го марта 1924 р.

Від. 28 У. Н. С. з Маганой Плейн, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Василеви Похно. Є членом У. Н. С. від 31. грудня 1921 р. Невилічимо хорий, сухоти. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 53 У. Н. С. з Пітсбурга, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членици Анастазії Климко. Є членицею У. Н. С. від 30. квітня 1918 р. Вже два роки хорує. З каси У. Н. С. отримала $50.00 запомоги 24-го серпня 1924 р.

Від. 104 У. Н. С. з Перт Амбой, Н. Дж., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Іванови Іваніцький. Є членом від 30. червня 1916 р. Хорує на падачку четвертий рік. Нігде не може працювати. Находиться в нужді з шестерома дітьми і женою. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 10 У. Н. С. з Ансонії, Конн., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Даньскови Мадзик. Є членом від 13. марта 1898 р. Невилічимо хорий, ревматизм і спараліжований. З каси У. Н. С. отримав запомоги $100.00 в двох ратах.

Від. 216 У. Н. С. з Вест [illegible], Ілл., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членици Марії Микитюк. Є членицею У. Н. С. від 30. падолиста 1918 р. Вдова з семерома дітьми. Є в нужді. З каси У. Н. С. неотримала запомоги.

Від. 303 У. Н. С. з Дери, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членици Анні Ващур. Є членицею У. Н. С. від 31. мая 1919 р. Вдова з трома дітьми. Находиться в нужді. З каси У. Н. С. запомоги неотримала.

Від. 42 У. Н. С. з Пасейк, Н. Дж., уділити $35.00 запомоги з фонду убогих членици Катерині Балагурак. Є членицею У. Н. С. від 31. марта 1921 р. Хорує два роки і находиться в біднім стані. З каси У. Н. С. отримала $50.00 запомоги дня 25. серпня 1924 р.

Від. 29. У. Н. С. з Ґановер, Па., Уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Іванови Гриненько. Є членом У. Н. С. від 31. жовтня 1916 р. Невилічимо хорий, сухоти. Отримав з каси У. Н. С. $175.00 запомоги в трох ратах.

Від. 168 У. Н. С. з Перт Амбой, Н. Дж., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членици Катерині Нагребна. Є членицею У. Н. С. від 31. мая 1916 р. Хорує довгий час. Вдова з трома дітьми. Крайна нужда. З каси У. Н. С. отримала $50.00 запомоги 26. жовтня 1920 р.

Від. 308 У. Н. 8. з Іст Ст. Луіс, Мо., уділити в дорозі ласки $25.00 запомоги з фонду убогих членови Петрови Лисеганич. Є членом У. Н. С. від 28. лютого 1909 р. Невилічимо хорий, на сухоти. З каси У. Н. С. отримав $175.00 запомоги в двох ратах.

Від. 247 У. Н. С. з Вілмінґтон, Дел., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членици Анці Яремчук. Є членицею У. Н. С. від 31. січня 1921 р. Вдова з шестерома дітьми. Находиться в нужді, немогучи запрацювати на удержанне родини. З каси У. Н. С. неотримала запомоги.

Від. 28 У. Н. С. з Маганой Плейн, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Стефанови Ратовський. Є членом У. Н. С. від 29. січня 1911 р. Умово хорий. Находиться в домі божевільних. Жена і четверо дітий без помочи в нужді. З каси У. Н. С. отримав $75.00 запомоги з фонду убогих 29. січня 1925 р.

Від. 144 У. Н. С. з Ню Йорку, Н. Й., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Данилови Баран. Є членом У. Н. С. від 28. лютого 1918 р. Находиться в домі божевільних. Має жену і двоє малих дітий. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 221 У. Н. С. з Шікаго, Ілл., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Йосифови Мадей. Є членом У. Н. С. від 27 червня 1910 р. Невилічимо хорий, ревматизм. З каси У. Н. С. отримав $200.00 запомоги в трох ратах.

Від. 100 У. Н. С. з Ґери, Інд., уділити $25.00 запомоги з фонду убогих членици Явдосі Чубата. Є членицею У. Н. С. від 31. мая 1924 р. Перейшла поважну операцію і хорує тепер. З каси У. Н. С. запомоги неотримала.

Від. 172 У. Н. С. з Ню Йорку, Н. Й., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Михайлови Гузар. Є членом У. Н. С. від 31. грудня 1918 р. Стратив три пальці в руці при праці. Довший час непрацює. Жена є хора на сухоти в санаторію. Находиться в нужді. З каси У. Н. С. отримав $100.00 запомоги 29. січня 1925 р.

Від. 312 У. Н. С. з Плейнфілд, Н. Дж., уділити $50.00 запомоги в дорозі ласки з фонду убогих членови Павлови Овсянний. Є членом У. Н. С. від 10. серпня 1914 р. Сей член находиться в нужді. Жена його вже два роки спараліжована. Має семеро малих дітий. З каси У. Н. С. неотримав запомоги.

Від. 217 У. Н. С. з Рачестер, Н. Й., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членови Василеви Воробель. Є членом У. Н. С. від 31. грудня 1915 р. Стратив ногу літом 1924 р. Був довгий час у шпитали. Находиться в нужді. З каси У. Н. С. отримав $200.00 запомоги 23-го липня 1924 р.

Від. 274 У. Н. С. з Янгставн, О., уділити $50.00 в дорозі ласки запомогу з фонду убогих членови Матвієви Шевяк. Є членом У. Н. С. від 31. мая 1919 р. Находиться в домі божевільних. Жена його померла а діти находяться на ласці людий і віддіду. З каси У. Н. С. отримав $450.00 запомоги в чотирох ратах.

Від. 186 У. Н. С. з Мекаду, Па., уділити $50.00 запомоги з фонду убогих членици Пайзі Бованко. Є членицею У. Н. С. від 17. серпня 1908 р. Невилічимо хора, лежить, ревматизм. З каси У. Н. С. отримала запомоги $50.00 21. мая 1924 р.

З ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ В НЮ ЙОРКУ.

(Допись).

Жіноча Громада в Ню Йорку одержала зі старого краю слідуючий лист:

Струтин нижній, 7. IV.

Світла Жіноча Громадо:—

„Я каліка темна на обоє очий; не виджу Божого світа; не знаю коли день, а коли ніч. Я ще маю двоє дітий малолітніх, котрі не годні собі заробити на життє. Муж мій Іван давно помер а утримуємося з ласки людий. Нинішнього дня я отримала 10 дол., пересланих Вами.

Не маю слів, щоби могла Вам, Світла Громадо, подякувати, бо сі гроші виратували мене і мої діточки від голодової смерти, бо в нас така страшна біда, що від наших людий помочі сподіватись не годен. В імени своїм і своїх нещасних діточок дякую Світлій Жіночій Громаді за так великий для мене дар та дай, Боже, щоби Ваша Громада могла помагати ще більше таким як я нещасливим.

З поважанням

Евдокія Самілів,
вдова по Івані, з дітьми.

—o—

Так пише бідна нещаслива каліка мати з вдячности за одержаних від нас 10 дол.,— котрі, як каже, виратували її від голодової смерти. Після тутешніх обставин сума ся дуже мала, але таки завсігди вистане бідній вдові каліці хотяй на кусник чорного хліба. І вона благословить хвилю, котра спонукала її удатись за океан до сестер із просьбою о поміч. А кілько подібних жертв війни і наслідків ляцького режиму находиться може в гірших ще обставинах? [illegible] в першій мірі помічи інвалідам, борцям за волю, але вже відмовити кусника хліба і тим, котрі його так дуже потребують? Наша громада докладає всяких можливих старань, щоби прийти з помочю тим нещасним, однак як лекша була би для нас праця та красші успіхи, колиб наші жінки як слід зрозуміли вагу справи та згуртувались чисельно при нашій громаді?!

Тоді певно неодному могли-б ми подати помічну руку та сим додали-б нашим браттям і сестрам відваги й охоти до дальшої витривалої боротьби за нашу святу справу.

С. Абрагамовська, предс.
П. Дембіцка, секр.
М. Дідоха, кас.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!
БР. СВ. Й. ХРЕСТИТЕЛЯ,
відділ 76 Укр. Нар. Союза.
устроює великий
МАЄВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, ДНЯ 9. МАЯ 1925
В ГАЛИ КАНДЛЯ,
557 MARKET STREET, NEWARK, N. J.
Початок точно о год. 6. вечер.
Вступ 40 цнт.
Запрошуємо всіх щирих Українців старших і молодших на гарну забаву. Музика буде приграваги розмаїті танці, буде смачна перекуска і инші несподіванки. За добру забаву ручить Комітет.
105-7

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ ПІД НОТАМИ
ЦІНА 50 ЦНТ.
Можна набути в „СВОБОДА",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ

Послідний Ногай.

(Історичне оповідання).

(Свобідно за Купером).

(3).

Дівчата посідали під деревом, Криса відійшов. Пустився до того самітного дуба. Ледви пройшов яких двіста кроків почув перед собою шелест. Гущию продирався хтось, просто на него.

— Чоловік, чи зьвір? — подумав станувши.

Ще не встиг стягнути рушниці, коли з куща вискочив сернюк і перед його ногами впав. На його чоботи блюзнула кров. З боку сернюка сторчала стріла.

— Отже тут є хтось, якийсь мисливий, — подумав. — Мабуть Татарин. Він безпечно зараз прийде сюди. Треба скритися.

Криса скочив пару кроків в бік і скрився за кущем. Не довго ждав. [illegible] передше, зашелестіло з кущів, виринув Запорожець. Схилився над сернюком [illegible] би його щось вжалило відскочив, та назад щез в кущах. Криса ждав хвилю, але Запорожець не показувався.

— Хиба має собачий ніс і мене занюхав? Коли то Запорожець то нічого мені боятися.

Криса вийшов зза свого куща і приступив до сернюка. Перед ним знов зашелестіло, з гущі виступив Запорожець.

— А я гадав, що то Татарин, — промовив. — Чи ти вже був тут? То[redacted] тут біля [illegible]

— То [illegible]

[illegible] пострілений сернюк і впав перед моїми ногами: Я гадав, що то Татари полюють, отже скрився. Побачивши, що то Запорожець, я назад вернувся на се місце... Тебе сам Бог прислав сюди. Ти добре знаєш сі сторони?

— Майже кожду стеблину пару миль навкруги.

— Отже слухай. Але говорім потихше, бо в моїм товаристві мабуть зрадник. Чи знаєш де табор москаля Устінова і де Торки?

— Знаю одно й друге.

— Знаєш сотника Лаврина?

— Я незнавби його! Він ще не був сотником, коли з Хмельницьким і иншими втікав з Чигирина на Запороже. Тоді я проводив їх.

— А знаєш його дівчата? Варку і Христю?

— Я не бачив їх, але чув про них. Кажуть, дуже гарні дівчата.

— Отже ті дівчата були в таборі Устінова. Я дістав приказ доставити їх до батька, до Торок. Ми виїхали з табору нині на зорях. Гадаю, що ми вже давно повинні бути в Торках...

— Запорожець аж присів, почувши се.

— Від Устінова до Торок?! — скрикнув. — Ти хочеш від Устінова до Торок зайти шляхом просто на Очаків?

— Тепер вже не сумніваюсь, [illegible] Яман зрадник.

— Який Яман?

[illegible]ґанський Татарин, що відстав був від своєї орди і тепер служить козакам. Щоби ми не попали в татарські руки, він взявся провести нас до Торок манівцями. Я гадав, що він зблудив...

— Татарин з орди, котра в сих сторонах здавна кочує, не зблудить тут. Він веде вас до своїх.

— Колиж бо він [illegible] вертати до своїх.

— Міг помиритися.

— Щож мені тепер діяти? Прожену його, то він наведе на нас свою орду.

— Хто прогонявби?! Застрілити!

— Ще напевно не знаю, що він зрадник. Насам перед треба допевнитися.

— Хочеш, щоби я тобі поміг?

— Всьо що маю, весь мій маєток дам тобі, як поможеш мені провести дівчата до їх батька.

— Твій маєток мені не потрібний. Моя рушниця і мій лук... то мій маєток. Хиба що даш мені троха пороху тай олова.

— [illegible] бочку, дві!

Отже вертай до свого товариства і пильнуй, щоби Яман не втік. Я піду по моїх товаришів.

— Ти маєш тут товаришів? Хто вони? Також Запорожці?

— Два Татари. Батько й син.

— Татари? Може такі, як Яман? Хто попікся на горячім, то й на зимне дує. Маючи такий прикрий досвід з Яманом, не хочу нових татарських опікунів, ні помічників.

— Чи ти знаєш хто я? Чи чув про мене?

— Та не знаю. Лише бачу, що якийсь Запорожець. Може й чув про тебе. Якби ти назвав своє прізвище, то можеб на-

— Я Тихоліз... Семен Тихоліз...

— Тихоліз?! Тепер вже знаю, що я безпечний в твоїм товаристві і в товаристві твоїх Татар. Чи се не твій приятель Мурат Нечай і його син Гамер?

— Вони.

— Я чув богато про тебе і про них. Але тепер не пора розказувати, що про вас чув. Я вже й так забарився. Там дівчата з тим лукавим Яманом. Мушу вертати до них.

— Вертай. Поводися так, щоби Яман нічого не доміркувався. Забалакай його. Стій біля него. Як в кущах закавкає галка, вхопи його. Тоді я, Мурат і Гамер вистрибнемо з кущів і кинемося на него. Іди!

Тихоліз закинув сернюка на плечі і щез в гущавині. Криса вернув до свого товариства.

— Щось ви довго сиділи на тім дубі, — Яман заговорив перший, питаючи глумливо. — Були на дубі? Бачили Чичиклею?

Криса не знав, що відповісти. Правди не смів сказати. Збрехати, що був на дубі, також не міг. З місця, де стояли, дуба було цілком добре видко, отже Яман сам знав, що він на дубі не був. Криса видавсь підозрительним [illegible] тон, яким Яман [illegible] го. Потерпав, що Яман може слідкував за ним і бачив його стрічу з Запорожцем. Приступив до огню будьто би докинути ріща. Хотів бути біля Ямана, щоби, як в кущах закавкає, вхопити його за горло. Коли підходив до огню, щоби наблизитися до Ямана, Яман, будьто би поправляючи огонь, перейшов на другий бік. Криса й собі пішов на той бік, але Яман вернув на давне місце. Татарин крутився так, що між ним і Крисою все був огонь. З того Криса зміркував, що Я- [illegible]

Коні присилені до дерева стали непокоїтися... стали пирхати. Криса глянув на коні і аж тепер побачив, що кінь Ямана, котрого він присилив разом з иншими стоїть на боці.

— Чи то ти відсилив коня? — спитав Ямана.

— Я зробив се, — Яман відповів, — бо він не міг погодитися з вашими. Кусав їх. Піду присилю його до якого куща, щоби не втік. В кущах мабуть вовки, бо коні неспокійні.

Яман пішов до коня. Криса ступав за ним. Саме в хвили, коли Яман вхопив коня за поводи, в кущах закавкало. Криса метнувся до Ямана, а сей вже був на кони і чкурнув в кущі. З обох боків і за Крисою зашелестіло. З кущів за Крисою вискочив нараз Тихоліз, з одного боку молодий Татарин, з другого — старий, в віці Тихолиза. Тихоліз підвів мушкета, справив його в кущі, в котрих щез Яман, і гукнув стріл. Кинувши мушкета на землю, Тихоліз метнувся в кущі з ножем в руці. За ним оба Татари. Криса з мушкетом в руці і ножем в зубах станув перед дівчатами, так що вони були між деревом і козаком. По хвили вернув Тихоліз. Став травою стирати кров з ножа.

— Ти вбив його? — Криса спитав, приступаючи до Тихоліза.

— Та де вбив! Втік.

— А то чия кров на твоїм ножи? Може якого його товариша, що потайно йшов за нами?

— То кров коня. Я стріляв не бачучи Ямана. Стрілив навманя в той кущ, в котрім він щез втікаючи відси. Я поцілив коня в спину. Кінь, очивидно впав. Яман лишив коня і в дальшу дорогу пустився пішки. Я коня дорізав і вернув сюди, бо тепер за Яманом гнати, то так, якби ганявсь за вітром в полі. Ногаї пігнали за ним далі, але й вони вернуть без него.

Мурат і Гамер справді вернули без Ямана. Гамер вдивлявся хвилю то в Христю то в Варку. Приступив до батька і шепнув:

— Такої гарної як та чорнява, я ще в життю не бачив.

— Ліпше й не дивися в той бік, — відповів. — Вона не для тебе... Радше... ти не для неї. То козачка. Ти знаєш, що для тебе росте якась, в котрої жилах пливе царська кров.

Гамер ще раз глянув на Варку, відійшов на бік, ляг на мураві горілиць і вдивляючися в облаки, дожидав кінця ради старших. Криса, Тихоліз і Мурат радили, що їм далі діяти.

— Ведіть нас просто до Торок, — сказав Криса.

— Се неможливе, — відповів Мурат. — Між нами і Торками татарські чамбули. Не виключене, що Яман має товаришів. Може вони в сих кущах. Мусимо добре наслухувати, чи в кущах щось не ворушиться, щоби неожидано не засипало нас хмарою стріл.

Гамер, чуючи се, встав і пішов в кущі.

— Чому він відійшов? Криса спитав Мурата.

— Нехай Тихоліз скаже тобі, — Мурат відповів.

— Пішов перетрусити кущі, бо в них може кружляє Яман, ще й з товаришами. — Тихоліз пояснив. — Саме того нам тут не лишатися. Мусимо знайти для вас якийсь скриток аж до півночи. Ми, себ то я, Мурат і його син провіримо, чи в сих лісах воздух чистий і поміркуємо, куди повести вас так, щоби ви безпечно пробралися до Торок.

— Маєте такий безпечний скриток? — Криса спитав.

Мурат і Тихоліз зглянулися. Хвилю розмовляли по татарськи.

(Дальше буде).

ВІДРОДЖЕННЯ
роман Льва Толстого, переклав Вас. [illegible], з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, в текстовою реставрацією Бодпарського [illegible]. Три частини в двох томах. Брош. $2.25, опр. $2.75.
Замовлення посилайте на: „СВОБОДА" [illegible] Jersey City, N. J.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ В НЮ ЙОРКУ
Театр Українського Народного Дому відограє [illegible] М. Машир, [illegible] М. Каралаш та Т. Гурського
НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА
Драматичну опер. в 5 діях М. Старицького.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-го МАЯ 1925 РОКУ
в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
Початок о годині 8-мій вечером.
Участь в пєсі на ролях і в хорі беруть найкращі артистичні і співочі сили театру: М. Машир, П. Троїцька, Д. Стеценко, М. Карваш, Т. Гурський, Дм. Якубенко та инні.
Українці міста Ню Йорку! До Вас звертається Жіноча Громада з горячим закликом прийти, як найчисленніше 10. травня (мая) до Театру Укр. Народного Дому, аби послухавши і подивившись на чудесну оперету, зробити тим матеріяльну допомогу інвалідам, вдовам і сиротам в старім краю, куди Жіноча Громада висилає все, що може зібрати тут.
Українці міста Ню Йорку! Будьте громадянами і патріотами не тільки на словах, та в піснях, але й на ділі. Тому не забувайте про тих, котрі самі поклали своє здоровля на вівтар визвольної боротьби нашого народу — Інвалідів. Не забувайте тих чиї батьки, чоловіки [illegible] за свій Народ, за визволення Ваших братів, сестер, батьків і дітей [illegible]
103-5.

Д-Р М. SMITH
18 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
між 1-ою і 2-ою Евеню.
Лічить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні, так і зовнішні. Переводить операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евеню
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 34th St., NEW YORK, N. Y.
Tel. Caledonia 9014
Недуги мущин, женщин і дітий.
Урядові години: від 9. до 10. рано від 5.30 до 7.30 вечером

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ
Острі і Хронічні Слабості лічимо після найновійших метод. Нема недугів, як небезпечна хорова, або як довго хоруєте, я можу помочи Вам.
Помагаю скоро в хоробах нервових, шкірних, кровних, нирковиx, мочевих, ревматизмових, гемороїди, кишкових. Оплати умірковані. Порада і огляднини даром.
Dr. L. ZINS
110 E. 16th ST., NEW YORK, N. Y.
межи 4th Ave. і Irvington Place
Специліста від 25 літ.
Години: Денно 9 рано до 8. вечер; в неділі від 9 рано до 4. пополудни.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення породів Київського, Зайцевського шпиталя.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121
ПОРАДИ І ПОМІЧ.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ
відзискати здоровля.
Wm. BORAK, D. C. Ph. C.
HUMBOLDT ST., cor. Driggs
BROOKLYN, N. Y. (Greenpoint)
Щоденно від 2-ої до 8-ої вечер.
Лічить мущин, женщин і дітий.

ДОВГІ роки терпів я на нирки і запаленне олегочних. Пробував я всіх докторів в Европі і сюди в Америці та без результату. Тоді я богато курив, 40 папіросів і 2 цигара денно. Кашлав я сильно, що все тіло трясло. Лишень одному докторови Вентвортови вдалося вилічити мене від того кашлю і від привички куреня та від болю нирок. Тепер я повний життя, здоровля і щастя. Я привів до доктора женщину терпячу в сильнім степени на серце. Напади серця у неї були так нагле, що вона не могла спати і боялася смерти. Др. Венворт вилічив і її. Тепер вона здорова женщина.

Бажаю звернутися до мущин і женщин, до молодих і старих з порадою лічитися у Д-ра Венворта, бо коли він підіймеся Вас вилічити, то Ви певно будете вилічені. Він вилічив також много духово слабих, глухих, сліпих і калік, та терплячих на невиличні хороби. Тому я повторяю — коли Ви хорі ідіть до него і будете певні, що поправитеся.

(Підпис) John W. Hake,
3050 Seminary Avenue,
Chicago, Ill.

Я часом мешкаю в Шікаго, а часом в Ню Йорку.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОКТОР ПАВЛО ВЕНВОРТ
ПОХОДИТЬ З ОДЕСИ І ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
НЕ ВЖИВАЙТЕ МЕДИЦИНИ.
DR. P. WEINTWORTH,
109 EAST 125th STREET
NEW YORK CITY.
Офісові години: понеділок, середа і пятниця 9 рано — 9 вечер; вівторок, четвер і субота 9 рано — 5 вечер.

ЧИТАЙТЕ «СВОБОДУ», ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ...

НОВА ФИЛЯ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

Ревізії й арештовання у Львові. — На Волині виарештувано українських інтелігентів і кількасот селян. — На Білоруси вбивають ся леви на людей. — Арештовано 1368 Білорусинів.

З усіх сторін західно-українських земель день-у-день приходять вісти про нові терористичні оргії польських властей. Польські охранники, поліції та жандарми, часто при асисті війська, зі скріпленою енергією мабуть підбадьорені до „патріотичного ділання" новоутвореною „секцією для національних справ" під проводом гоміцкого демократа Тугута — розпочали нову гульню поміж українським населенням. Масові арештування, ревізії та буквальні облави на людий в супроводі нечуваного жандармського терору стали знова явищем дня.

І так, з початком сього місяця перевела львівська поліція масові труси серед української молоді, між иншими основна ревізія відбулася в Академічному Домі. Багатьох студентів арештовано. Пізно вечером дня 3. с. м. переведено ревізію в Українськім Національнім Музею. У всіх присутних, між тими у кустоса Музею дра І. Свєнціцького, переведено основну особисту ревізію та списувано з них безконечні протоколи. За чим шукали польські охранники між музеальними збірками і старинними книгами — се сталось ще тайною директора Райнлендера та инших Кайданів.

Масові арештуваня та ревізії відбулися також на Волині. У Володимирі Волинськім арештовано кількадесять людий, а в повіті кількасот! Між арештованими находяться найчільніщі волинські діячі, прим. др. Полянський, др. Річинський, б. посол Комаревич, М. Теленжинський, Гр. Гладкий. Рада Володимирської „Просвіти" в повному складі, як також члени рад читалень по селах сидять у тюрмі. Цілі транспорти арештованих селян з гороховського й инших волинських повітів, закованих у кайдани, привезли до тюрми у Володимирі Волинськім. Тому, що тамошня тюрма і команда поліції переповнені, вязнів розміщують у старостві й арештах підміських сіл. В часі арештів вештаються по селах компанії польського війська. Отсі масові ревізії й арештування на Волині стоять у тісному звязку з т. зв. шкільним плебісцитом, який на Волині продовжено до 20 с. м. Арештуванням визначніщих і активніших одиниць і нагінкою на свідомих громадян намагаються польські власти стероризувати українське населення й відтягнути його від масової участи в плебісциті.

Клясичний примір великопанського полювання на людий дали польські власти на днях в новогородському воєвідстві (на Білоруси). Дві розстрільні, одна з полудня, друга з півночі — в боєвий спосіб перейшли кілька повітів, перешукуючи кождий кущ і переводячи ревізії у всіх селянських хатах та будинках. Рівночасно скріплено сторожу польсько-радянського кордону, щоб „підозрілі" елементи не могли втечи з польської засідки. В тих ловах на людий брало участь понад 3 тисячі війська й поліції! Притій акції — як подає „Беларуская Доля", з 9. квітня, — арештовано 1368 Білорусинів, учителів, священників і селян. В однім тільки дні, 6. квітня привезено до тюрми до Новгороду 140 осіб.

Відновлена филя жандармського терору в Польщі — се тільки початки наслідків спілки двох „сильних людий" Станислава Тугута і Станислава Грабського.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ПРОГУЛЬКА ДО ГАЛИЧИНИ

УКРАЇНСЬКЕ ЕМІГРАЦІЙНЕ БЮРО уладжує прогульку (Екскоршен) до краю під проводом В. ГАПАНОВИЧА, котрий особисто заопікується Вами в часі подорожи.
РОДИМЦІ: Тепер можете ВІДВІДАТИ РОДИНУ І РИМ в ювилейнім році, бо ми продаємо шифкарти ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ, в обі сторони тілько 162 доляри.
ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що тим, котрі не є американськими горожанами, МИ ПОСТАРАЄМОСЯ о ПОЗВОЛЕННЄ з ВАШИНГТОНУ, на підставі котрого МАЮТЬ ПРАВО ПОВЕРНУТИ ДО АМЕРИКИ поза квотою іміграційною навіть БЕЗ ВИСІДАНЯ на ЕЛЛІС АЙЛЕНД.
Тим людям, що купили ШИФКАРТИ для ФАМІЛЯНТІВ, а не можуть їх спровадити, тим МИ ПРОМІНЯЄМО їх шифкарти без ніякої страти на ШИФКАРТИ ПРОГУЛЬКОВІ. ІНТЕРЕСОВАНІ нехай звернуться чим скорше листовно або особисто:
UKRAINIAN EMIGRATION BUREAU
254 COURT STREET, Phone: Market 2541. NEWARK, N. J.

Український Спортовий Союз.

Український Спортовий Союз є спортовою централею для самої Галичини. Звязки і то слабі має лише з Волинею. Істнує від 16 березня 1924 р. Головою є Осип Навроцький, секретарем Василь Решетилович. Союз має фахових референтів до всіх важнійших галузей спорту. З рамени Союза відбулася низка відчитів про значіння спорту в читальнях самого Львова і по більших містах на провінції. Комунікати й оголошення поміщував Союз у львівських українських часописах. Давно вже назріла потреба видавати для цілої західної України бодай один спортовий часопис — але брак грошей не дозволяє на це.

Союз заступав УКРАЇНСЬКУ СПОРТОВУ КООПЕРАТИВУ, що примістилася зі своїми товарами при Союзнім Базарі і торгує союзовим крамом, витворюваним по части власними майстрами, а по части спроваджуваним з Чехії.

РЕФЕРЕНТИ Союза виробили докладний план змагань для Галичини, які знайшли своє завершення в IV ЗАПОРІЖСЬКИХ ІГРИЩАХ у половині вересня 1924. Та олімпіяда відбулася у Львові і стягнула коло 100 змагунів з цілого краю, членів ріжних клюбів. Заступлені були такі галузи спорту: легка атлетика, перегони наколесників, копаний мяч, сітківка, (ляви-теніс) і плав. Як доповнення тих змагань відбулися два 25. березня також у Львові дужання тяжко-атлетичні.

В порівнанню з попередніми змаганнями, котрі улаштовував спортовий клюб „Україна" теперішні повоєнні олімпіяди виказують значний поступ.

1. Програма значно богатша.
2. Участь бере більше клюбів і більше змагунів.
3. Осяги (рекорди) почасти ліпші ніж передвоєнні.

Одна біда, що публика на змагання ходить дуже мало, як колись так і тепер. За те технічна сторона змагань поставлена далеко ліпше.

Союз дав почин до заснования „ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ СПОРТУ" споміж старших громадян, що мали би фінансувати спортові підприємства Союза.

Для пропаганди спершу Союз улаштував уже два спортові вечері (5 IV 1924 і 25 III 1925) з промовами, ревіями змагунів і ріжними спортовими продукціями.

Для сітківкарів Союз збудував тут власні тенісові токи і на спілку з Соколом-приступає до направи шляху наколесників на площі С. Б. Там-же є тепер також три сітківкові корти нормальних розмірів, то значить придатні для змагань.

Другим головним завданням Укр. Спортового Союза була організація українського спорту на терені Галичини. Платні урядники Союза разураз висилають до всіх українських клюбів і спортових гуртків усякі письма, анкети, бляякети, комунікати, запити, поради, вказівки, пригадки йургенси, але відповідь приходить дуже мало.

Поки-що маємо мало статутових спортових клюбів. Але потрохи творяться вже союзи для окремих галузей спорту. За ініціятивою і працею п. Степана Слезана, що перед двома роками приїхав з чеської іміграції утворився Союз копаного мяча і колегії суддів футболевих, яка влаштувала судейський курс.

У Львові істнує при Соколі-Батьку Кружок світливців*) і Кружок Наколесників (голова Зенон Русин). Окремий статут має передвоєнне спортове товариство „Україна" (голова С. Слезан), що в сім році змінило назву на „ТРИЗУБ" (54 чл.) і має найсильнішу українську дружину футболеву. — Український лещетарський клюб під головою інж. Л. Шепаровичем перший справив собі віднаки. З сітківкової секції „Україна" зорганізувався окремий „клюб сітківковий (ЛКС), головою Т. Франко від 1925. — При товаристві ремісників „ЗОРЯ" істнує клюб той-ж назви, що має досить сильну дружину копунів. На Клепарові є „МЕТА" (гол. Ломага), а на Знесінню „Стрілець" (21 чл.) гол. Климко.

Менші спортові кружки істнують ще при всіх українських гімназіях також дівочих (котиковий мяч і легка атл.)

На провінції по всіх містах і місточках істнують українські спортові клюби переважно при місцевих Соколах. Подекуди мають окремі назви, але не мають площ, не мають приладдя ані тренерів, мають мало членів і мало грошей. Управляють головно копаний мяч. До ліпших дружин належать „Поділля" в Тернополі, „Бубтур" у Станиславові (голова о. Каратницький, „Беркут" у Перемишлі.

Ще слабше стоять українські спортові гуртки на ВОЛИНІ („Хортиця" в Рівнім, „Юнак" у Луцьку, гол. В. Мулько), і на Холмщині. Трудно з ними навязати зносини, бо письмами не приїздять, бо не мають на білет, і рвуться до праці, але не знаходять підпори у старшого громадянства.

Пересічно число членів провінціяльних спортових гуртків коло 20. Перш усього стараються вони закупити власні футболеві дреси (сорочки), пізніше кружок (диск), ратище, кулю. Мало є охочих до легкої атлетики, ще менше до тяжкої, а вже найменше вправляють ситківку.

Але одно є відрадне: спортовий рух у нас захоплює широкі круги молоді і стає масовим. Організуючий його вплив простягається подекуди й на старе громадянство. Воно починає розуміти, що замало є школи і кооперації, аматорських представлень і хорових продукцій, щоби двигнути нарід з упадку. Для цього конче потрібний буйний розвиток руханки і спорту. У нас не назріло іще дозрілих тими двома ділянками фізичного виховання. Руховини і змагуни ідуть дружно рука в руку до одної мети.

20/III. 1925.

Тарас Франко.

*) Голова Юрій Віпшковський.
**) Навіть по селах хлопці купують собі мячі і на витоних босими ногами грають футбол.

ГОЛОД В ГАЛИЧИНІ.

БЮЛЄТЕНЬ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ „ГОЛОДНОМУ СЕЛУ".

Ч. І. квітень 1925 р.

Діяльність Комітету Праці.

Комітет випустив і розіслав обіжник до громадських діячів на провінції з закликом до організації місцевих комітетів із докладними вказівками.

Справа легалізації Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу".

Президія Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу" на домагання львівської дирекції поліції зробила внесення до львівського воєвідства про легалізацію Комітету. Внесення зроблено 1. квітня 1925 р.

Організаційний рух.

У Львові утворився Місцевий Комітет Допомоги „Голодному Селу", під проводом п. інспек. І. Ліщинського.

Репресії.

У Львові др. Д. Левицький вніс 10. квітня ц. р. до дирекції поліції подання про скликання віча, присвяченого справі голоду, з рамени Кр. Комітету Допомоги „Голодному Селу". 12. квітня ц. р. дир. поліції Райнлендер заборонив скликати віче.

„Голодний Хліб".

В селі Михалевичах пов. Рудки почався справжній голод. Нема ані хліба, ані картоплі. Деякі селяни посилають дітей в поле збирати торішню змерзлу бульбу; із неї печуть пляцки, — це т. зв. „голодний хліб".

Становище в Рудеччині.

В цілому повіті, майже у всіх селах брак хліба і навіть картоплі. Наприклад: в селі Вощанці багатший господар Василь Городиський, що має 15 моргів для харчування своєї родини, яка складається з 9 душ, до нового збору має лише пів кірця збіжа і 9 кірців бульби. Дляпого, щоби купити насіння на засів, мусів продавати корову. Багато поле необсіяно із-за браку насіння. Селяне продають худобу за безцін. Становище ускладнюється повним браком заробітків. Багато фільварків в повіті розпарцельовано між Мазурів. Таким чином селяни стратили ті заробітки, які мали давнійше. З огляду на неурожай багато місцевих діднчів повиповідало місця своїй службі.

ЧОЛОВІК, ЩО ПРЕДСКАЗУЄ СВІТОВУ ВІЙНУ І КІНЕЦЬ СВІТА.

У копії якогось ченця, який тому 150 літ помер в італійськім місті Кавльоні, найшли старий пергамен. Відчитали його з тяжкими трудами. Виявилося, що то деякі пророцтва за час від 1763. до 2000-го року. Римські часописи приносять про це цікаві подробиці. Автор найденого рукопису, то побожний письменник, що помер 1768 р. Але всетаки знав, що в 1792. році вибухне французька революція та видумають машину, котрою стятуть голову французькому королеві й королеві. Крім цього предсказав революцію 1830. року, й переміну режиму. На 1840 р. випророкував пустинних страшні потопи й инші елементарні нещастя, а на 1848. р. нещасну війну в неаполітанськім королівстві. Взагалі рік 1848. дуже бурхливий, бо народи повстануть, збунтуються проти своїх господарів і багато володарів утратить престоли. Крім того предсказано польське повстання та його упадок, 1860 р. бурхливі політичні переміни в поодиноких европейських державах. На 1905. рік пустельник заповів страшну війну, а пізніще на рр. від 1925 рік не забув він. Того року буде багато землетрусів, виливів і инших елементарних катастроф і тогосамого, 1925 р., появиться три сонця! (Поживемо, то побачимо!) В 1960. році море проковтне Сицилію а Неаполь знищить пожежа. Францію й Еспанію знищить 1970. року землетрус, а в 1980. році потерпить увесь світ від страшної якоїсь катастрофи. В 1990. році буде затьма сонця, так що вся земля оповита буде темнотою а щойно після 6 днів появиться перша зоря. Після цього слідуватиме „велике вимирання" так що всі міста скоро стануть безлюдними. А 2000 року не буде вже світа. Шкода, що „пророк", заки ще буде той кінець світа, не заповів щось більша на 1925. рік.

ФАРМИ!

СТОАКРОВА фарма на продаж, більша часть управленої землі, 20 коров, 2 коні, барня велика, газ 13 румів, курник і т. д., 2 милі від міста, піп милі від стейтової дороги. В околиці суть санаторії на відпочинок для богатих, отже воздух здоровий. Причина продажі старість. Доступна сума, згори около $1.000, а решта на сплати. Ціна $9.000. Голоситися до: MICHAEL BUNDA, Box 53, Fulton, N. Y. 62,5,7

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!
На продаж 75 акрів дуже доброї землі близько міста Jamesburgh, N. J., новий дім, коні, корови, всі фармерські приряди. Ціна $8.000.
Дім 6 фамілій на гарній вулиці, з городом, по 6 кімнат на родину, дім першої кляси в Ньюарку. Ціна $20.000, готівкою $4.000.
Два доми в Rahway, N. J. 2- і 3-фамілійні, дуже тано з малою вплатою. Інтересовані зволять голоситися на понисшу адресу: 107
JULIAN DEMKIW,
55 Morton Street, Newark, N. J.

РОДИМЦІ, хочете бути своїм босом? — купіть собі фарму в здоровій околиці, де є фабрики, роботи ідуть день і ніч, для дівчат також роботи подостатком. Платня найтаньша 50 центів на годину. Я продаю фарми вже 23 роки у сій місцевости, найліпше розкажуть ті, що покупили. Маю малі і великі, всі ціни сплати. Близько Erie R. R. і Lackawanna R. R. Голоситися до: HARRY FANON, Real Estate Broker, Whippany, N. J. 107-14

ДО СПРОДАННЯ дешево фарма при самім місті, 105 акрів, 40 чистої управної землі, решта ліс і пасовиско, дім на 2 родини з пивницею, горяча і зимна вода, велика стайня на 26 штук худоби, та інші забудовання, 3 сади, 2 сіна, гараж, самі сади приносять за рік $1000, дохід з цілої фарми доходить річно $4000; варстат з газоліновим інджаєм, всі будинки пречі ідуть з фармою. Ціна дуже примірена, ся фарма є дуже урожайна і найліпша на цілу околицю.
Голоситися до: 107-8
DANIEL KUDLYK,
R. 2, West Main, Norwich, Conn.

ЕВРОПЕЙЦІ ДУЖЕ ПОДАТЛИВІ ХОРОБАМ.

Др. Гофман, славний патольоґіст каже, що Европейці далеко більше чомусь податливі ріжним заразливим хоробам як Американці. Він однак не подає теорії, чому воно так є. Знаним фактом є однак, що багато родів хороби, які є майже невідомі в Европі, ґрасують по Европі. Шкарлатина, тиф,

солітер все те є під доброю контролею в Америці. З повисших трех солітер є найбільше загаданою для американських докторів, бо вони не мають нагоди студіювати його. Тисячі мущин, женщин і дітий нерадо ліпиться з цією хоробою, бо вони не знають на що вони терплять. Правдиві познаки ...

...Солітер повзучий до гортаних, можна задусить свою жертву. Позбудьтеся його зараз незаплано. Пришліть $10.48 за повну дозу Laxin знаменитий препарат на солітера, ще нікого солітер не вигнався. Подайте, як Ви солітер вигнали, коли ні, вертаємо гроші. Laxin продається лишень у Laxal Co., 643 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Засекуруйте ваш лист.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕ ОТВОРИТИ БИЗНЕС? Як продати щоб не стратити? Маєте ви купіть дотичну бизнесу дістанете, коли купите Торговельну Школу в 5 лекцій. Посилайте сейчас на таку адресу: SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y. 107-1

ПАРОХІЯ св. Михаїла в Hazleton, Pa. пошукує дякоучителя, котрий мав би світле з послідної парохії, ... Зголошуватися до ... ST. MICHAEL GR.-CATH. CHURCH, 74 N. Laurel Street, Hazleton, Pa. 105-7

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади при українській греко-католицькій церкві. Маю тенорний голос, провадджу знаменито хор і дітячу школу. Представлення і концерти. Місце можу заняти від 1-го червня. По більші інформації прошу писати: ALEXANDER POTICHA, Post Office, Northampton, Pa. 106-7

ҐРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ до спродання в добрім положенню, інтерес добре виробений поміжи українськими і польськими людьми. Голоситися до: 106-8
СТЕФАН ҐРЕНТУС
59 Beacon St., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ, ДЕЛІКАТЕСЕН І АЙСКРИМ ШТОР, 4 кімнати до мешкання, межи Українцями, Поляками; причина продажі: другий бизнес. Голоситися під число 326 JOHNSTOWN AVE., JERSEY CITY, N. J. 106-

ГАЛЯ ДО ВИНАЙМУ
на танці, представлення, концерти, віча так також на рухомі образці. Ціна після умови. Депозит 5 дол. Проситься замовляти завчасу: Адресувати: 100
УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ,
42 Van Buren St., Passaic, N. J.

ФАРМА 180 акрів, близько міста Cheery Valley, N. Y. стація, висша школа, церкви в місці, які вартости $4.000, добрі будинки, 8 коров, 4 молоді ялівки, 3 коні, 60 курий, 9 безрог, ген, збіжа, машинерія. Ціна $5.000, готівкою $1.000, легкі услівя. Ся фарма мусить бути продана до 29-го мая. Пишіть або телеграфуйте: 106-7
Mr. DOUGLAS,
407 Mohawk St., Herkimer, N. Y.

Агенти — Пишіть по Дарові Зразки. Продавайте Медісон "Better-Made" Сорочки великої фабрики впрост носичам їх. Не треба гроший або знання. Богато заробляє $100 тижнево і бонус. MADISON FACTORIES, 507 Broadway, New York. 48—

СПЕЦІЯЛІСТ З ЕВРОПИ
повідомляє про отворение докторського офісу для лічення шкірних, кровних і ниркових хоріб женщин і мущин. Дає поради для бездітних родин. Dr. OTTO T. MEYER, 245 W. 43rd Street, New York City.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ПИШУТЬ!
Фонтанові пера по танних цінах, однак незрівнані з жадним пером в високій ціні, якого Ви мабуть уживаєте. Лишень спробуйте перо фонтанове Бамбу, а свої дорогі пера зложите на відпочинок. Не перо дає правдиву вигоду в легкости писання. Гарантуємо задоволеннє. Ціна одного пера $1.25. Ціна гуртовні для замовляючих в скількостях. Належитість з замовленнєм. 107,13
LUCIFER SALES SERVICE,
Box 6795 S.
PHILADELPHIA, PA.

ПАТЕНТИ
Наш патентовий підручник та зразкові знимки висилаємо даром на жадання. Пишіть до нас по українськи. Справи, відносячі до патентів, трейд маркс, та продажа патентів, полагоджуємо сейчас.
BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весілля, хрестини і т. п. Удавайтеся до свого! ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 6745
48 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ
ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ, образ драматичний з життя народа в 6 актах (14 осіб) 25 ц.
СЕМЕ НЕ КРАДИ, сумна комедія з одного акту (9 осіб) 15 ц.
СИРОТИ, ... (12 осіб) 35 ц.
Замовлення слати на адресу:
„СВОБОДА"
... Jersey City, N. J.